

Άρθρο 3: Το Θέατρο του κόσμου και τα δύο πρόσωπα του ανθρώπου

Πλάτωνα, Σωκράτη, Σοφοκλή, Αισχύλε, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, πού είστε; Μη μας εγκαταλείπετε! Εσείς γράψατε φιλοσοφία, εσείς δημιουργήσατε την τραγωδία και την κωμωδία, εσείς ορίσατε τον έρωτα και το μίσος, την προφητεία και τη μοίρα, την ενοχή και την αθωότητα, τη δημοκρατία και τον τρόμο, εσείς σφραγίσατε με τις πιο ξεκάθαρες λέξεις τα συναισθήματα του *Ανθρώπου*.

Τώρα κάποιοι άλλοι τα έχουν κάψει όλα. Τώρα έχουμε απομείνει ανάμεσα σε πεθαμένους και θνητούς, δίχως φιλοσόφους πια, έρμαιοι στα νύχια των σφετεριστών τού κόσμου. Τώρα, το μεγάλο θέατρο του κόσμου μας, σήκωσε την αυλαία και το θέαμα είναι καταθλιπτικό. Γυρεύουμε αυτόν που θα μας χαρίσει λίγα ψίχουλα γνώσης. Δεν γνωρίζουμε πια τη διαφορά ανάμεσα στην τραγωδία και την κωμωδία. Τα προσωπεία τής θλίψης και της χαράς έχουν καταστραφεί. Η Αρμονία έχει ισοπεδωθεί. Το γελοίο θεωρείται κωμικό. Το δράμα εξαλείφεται με γοργούς ρυθμούς. Η φιλοσοφία θεωρείται πλέον μια ουτοπία. Και να σκεφτεί κανείς πως χρειαζόμαστε μοναχά μια δροσοσταλιά για ν' ανθίσουμε και πάλι σαν λουλούδι και ν' ανακτήσουμε τη θωριά ενός δέντρου.

Ανθρώπινα προσωπεία

Γέλιο εναντίον κλάματος
Ελπίδα εναντίον πανικού
Χαρά εναντίον φόβου
Λόγος εναντίον σιωπής
Γνώση εναντίον υπεροψίας
Άμιλλα εναντίον απάθειας
Σεβασμός εναντίον περιφρόνησης

Φως και σκιά
Μέρα και νύχτα
Ζωή και θάνατος

Τώρα τα προσωπεία πέφτουν. Η ισορροπία τής αντίθεσης δεν υφίσταται πια. Ο αντίλογος δεν είναι πια διαλεκτικός. Τώρα τα πρόσωπα φανερώνονται και εκδηλώνουν τους πραγματικούς τους σκοπούς. Η φωνή γίνεται προδοτική. Τα συναισθήματα μεταμορφώνονται σε συμφέροντα. Το κωμικοτραγικό αποκαλείται μοντέρνο. Το θέατρο της νέας εποχής είναι δυσνόητο. Αμφιταλαντεύεται μεταξύ ύβρης και αφέλειας όσων δεν έχουν καταλάβει ακόμη τίποτα ή έχουν καταλάβει ελάχιστα περί του κόσμου.

Λέει ο Κορυφαίος στο τέλος τής Αντιγόνης (442 π.Χ) του Σοφοκλή: «Η σύνεση είναι, με διαφορά, η βάση τής ευτυχίας. Και, εις ό,τι αφορά τους θεούς, δεν πρέπει να διαπράττεται εναντίον τους ούτε το παραμικρό ολίσθημα. Οι κομπασμοί των υπεροπτών επισύρουν τα μεγαλύτερα πλήγματα. Αυτά και τα γηρατεία, διδάσκουν τη σύνεση».

«Η αρχαία τραγωδία επινόησε τον συντετριμμένο άνθρωπο ο οποίος διερωτάται περί του ιδίου και των πράξεών του»

(Ζαν-Πιερ Βερνάν, γάλλος ιστορικός και ανθρωπολόγος, ειδικευμένος στην αρχαία Ελλάδα και στους μύθους της).